

NEAGU DJUVARA: ÎNTRE ORIENT ȘI OCCIDENT. ȚĂRILE ROMÂNE LA ÎNCEPUTUL EPOCII MODERNE

Silvia MUNTEANU¹

yonk_1174@yahoo.com

ABSTRACT: The work written by Neagu Djuvara is addressed to foreign people who know almost nothing about Roumain country and its real history. The author outlines a medley picture, full of life, of the Romanian Countries during eighteenth century and nineteenth century, in order to highlight the hostility of history which has a severe impact on social, political and national situation of our country. The development of our nation was also influenced by its geographical position: between East and West, this way borrowing different elements of culture and civilisation from both parts. Reading this book, beyond the feeling of deep sadness, the reader may feel the patriotism of the author, who was able to re-build a world long gone, but which must remain alive in the history and soul of every Romanian people.

KEYWORDS: patriotism, culture, civilisation, roumanian people, East

Istoric, diplomat, filosof, jurnalist și romancier, Neagu DJUVARA întruchipează intelectualul român polivalent și, de ce nu, transdisciplinar (dacă luăm în considerare și publicarea memoriilor, care scot la lumină perioada petrecută în exil la Paris și Niame). Speculațiile privitoare la o anume tendință de popularizare și demistificare a istoriei perceptibilă în operele publicate, precum și încercarea de a certifica rădăcinile istorice a unor figuri mitice aureolate de legendă, cum e cazul personajelor Dracula ori Negru Vodă, au atras unele critici, determinându-i pe istoricii contemporani să conteste teoriile sale și, implicit, calitatea sa de istoric. Este, însă, de domeniul evidenței baza intelectuală solidă și statutul de doctor în filozofia istoriei acordat de universitatea Sorbona, ceea ce-i certifică importanța ca istoric român, care a impus în secolul al XX-lea o atitudine critică asupra istoriei românești și a istoriei, în genere.

1 Profesor, Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” Comănești.

Lucrarea lui Neagu DJUVARA, *Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne (1800–1848)*, Ediția a VII-a (București, Humanitas, 2009, 411 p.) nu se adresează românilor, cum însuși autorul ne avertizează în prefață, ci occidentalilor, care „în general – chiar și în sferele cele mai culte – nu știu aproape nimic despre trecutul țării noastre”². Autorul conturează un tablou mozaicat, plin de viață, al Țărilor Române pe parcursul secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea, când vitregia istoriei își pune amprenta asupra vieții sociale, naționale și politice. Ceea ce frapează, mai întâi, la lectură este faptul că istoricul renunță la viziunea obiectivă cu privire la datele și faptele majore petrecute în epoca evocată în favoarea prezentării faptului divers, simplu extras din viața cotidiană, reușind astfel să orienteze discursul textual într-o direcție lipsită de clișee categoriale și să reînvie în imaginația lectorului atmosfera și culoarea vremii și locurilor.

Foto: Coperta cărții: Neagu Djuvara: *Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne (1800–1848)*, ediția a VII-a, Editura Humanitas, București, 2009, 411 p.

2 Neagu Djuvara, Prefață la ediția românească, în *Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne (1800–1848)*, ediția a VII-a, Editura Humanitas, București, 2009, p. 1.

Din succesiunea capitolelor cărții – intitulate sugestiv, uzitând de tehnica *mise-en-abime* a romancierului Neagu Djuvara: *Scene de sfârșit de veac*, *Un pic de istorie*, *Domnul*, *Boierii*, *Biserica*, *Orașul*, *Țăranii*, *Țiganii*, *Pe vremea lui Pasvantoglu: război, prăpăd și jale*, *Renaștere sub domniile pământeni* se încheagă lumea levantină pestriță ce populează Iașul și Bucureștiul acelor timpuri tulburi. Se observă cu ușurință o scindare a acestei lumi: pe de o parte, asistăm la moravurile și ritualurile extravagante ce însoțeau viața la curte, prilejuite de schimbarea ritmică a domnilor fanarioți în funcție de prețul uriaș pe care-l plăteau pentru tron, chiar și pentru un timp foarte scurt, lăcomia și lipsa de scrupule a ispravnicilor, iar pe de altă parte suntem copleșiți de sărăcia țăranilor și conservarea credinței, tradițiilor și obiceiurilor, care parcă le dă putere să îndure umilințele și suferința. Toată această lume își deschide porțile, după ocupația rusească din 1806–1812, pentru a primi cu aviditate ideile, moda și cultura occidentală și de aici rezidă acel univers dominat de contraste vizibile și o diversitate, care l-a făcut mereu pe călătorul străin să rămână contrariat și uluit de peisajul natural și uman al acestor meleaguri.

Tematica lucrării, desigur, impune o idee, o tonalitate și o topică, ce-i conferă utilitatea: de a aduce în atenția contemporanilor o perioadă nefastă din istoria neamului nostru – domniile fanariote, reflectând, totodată, neliniștea lăuntrică a autorului, care nutrește convingerea că perspectiva generalizatoare și reduționistă din ultimul timp asupra acestei epoci negre ar putea minimaliza în conștiința noastră consecințele și stagnarea suferită de poporul român sub presiunea dominației fanariote. Demonstrația coerentă, unitară și bine scrisă oferă o imagine policromă a modului de guvernare, a sistemului juridic, administrativ, financiar sau de învățământ, a ierarhiei bisericești, a situației robilor țigani, și a organizării satelor țărănești. Se cuvine a menționa și evidențierea unor aspecte pozitive, ca de exemplu câteva reforme realizate de fanarioți în plan cultural și social (în 1746, Constantin Mavrocordat desființează șerbia).

La sfârșitul lecturii, dincolo de gustul amar, lectorul păstrează sentimentul patriotic ce l-a animat pe autor, capabil să re-clădească o lume demult apusă, dar care trebuie să rămână vie în istoria și-n sufletul fiecărui român.